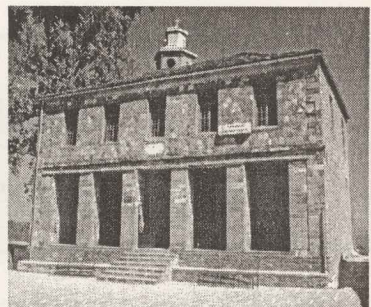

ΔΙΚΟΡΦΙΩΤΙΚΑ Νέα

ΔΙΜΗΝΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΔΙΚΟΡΦΙΩΤΩΝ

Τεύχος 95 Μάης - Ιούνιος 2000

Υπεύθυνος έκδοσης: Δημήτριος Παπαγιαννόπουλος Τ.Θ. 26, 450 02 ΙΩΑΝΝΙΝΑ ΤΗΛ. 0651-39176

ΣΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΖΑΓΟΡΙ Ανέγερση μόνο παραδοσιακών σπιτιών

Σ' όλα τα χωριά του Ζαγορίου και κυρίως σε κείνα που δεν κήκαν απ' τους φασίστες του Χίτλερ, το 1943, όπως είναι π.χ. το Δίκорφο, το Μονοδέντρι, η Βίτσα, τα Άνω και Κάτω Πεδινά και πολλά άλλα... **τα ανεγειρόμενα νέα σπίτια, ξενοδοχεία και όλα τα κτίρια γενικά πρέπει να χτίζονται κατά παραδοσιακό και μόνο τρόπο και πάντα όμοια και ίδια με τα διπλανά, παραδοσιακά και ιστορικά πλέον οικήματα** για να μη χαλάει και να μην αφανίζεται και υποβαθμίζεται το ιστορικό μας πλέον Ζαγόρι.

Πιο πολύ, στα χωριά που το 100% των σημερινών υπαρχόντων πανέμορφων σπιτιών τους διατηρούνται σε άριστη και πανέμορφη κατάσταση... **πρέπει όλοι μας να προβληματιζόμαστε για κάθε νέο σπίτι και ξενώνα, που θα ανεγείρεται και θα οικοδομείται** και για κάθε οικοπέδο, που θα χρησιμοποιηθεί προσεχώς για την ανέγερση οιοδήποτε κτιρίου από ανθρώπους του ίδιου του χωριού, ή από θανυμαστές, ή τυχόν επαγγελματίες του Ζαγορίου...

Ας δούμε λοιπόν αμερόληπτα και ψύχραιμα και με ειλικρινή αγάπη για το Ζαγόρι μας **ποιες προϋποθέσεις πρέπει να πληρούν τα νέα οικοδομούμενα και ανεγειρόμενα σπίτια σε κάθε παραδοσιακό χωριό** της ιδιαίτερης, και πανελληνίως πλέον γνωστής, πατρίδας μας:

1. Να χτίζονται όπως ακριβώς είναι χτισμένα όλα τα διπλανά τους παραδοσιακά σπίτια, δηλαδή στο Δίκорφο με πέτρες μαύρες και όμορφες (όπως έχουν όλα τα σπίτια μας) στους τοίχους και με πλάκες πάλι μόνο μαύρες και να μην έχουν τίποτε διαφορετικό απ' ό,τι έχουν όλα τα άλλα μέχρι σήμερα σπίτια μας.

Κι αυτό, γιατί **σε δυο-τρία χωριά του Ζαγορίου έχουν χτιστεί δυστυχώς νέα σπίτια με τελείως διαφορετικό τρόπο απ' τον παραδοσιακό, ή ανακαινίστηκαν χωρίς παραδοσιακές προϋποθέσεις**. Κι αυτά τα χωριά δυστυχώς αυτοκαταστράφηκαν και ευτοεξαφανίζονται από ένα ιστορικό και υπέροχο Ζαγόρι της σήμερα.

2. Να έχουν τα νέα οικοπέδα **την αναγκαία και απαιτούμενη έκταση σε τετραγωνικά μέτρα**, ώστε τα ανεγειρόμενα να μπορούν να γίνουν παραδοσιακά κι όχι μικρούτσικα και βιαστικά.

3. **Να είναι πραγματικοί οι σημερινοί κληρονόμοι...** με πλήρη και σαφή δήλωση του οικοπέδου τους στην Εφορία, ώστε να μη δημιουργούνται νομικά και οικονομικά προβλήματα... μετέπειτα.

4. Κι ο νέος μας Δήμος, γι' αυτό το σπουδαίο και μέγιστο θέμα και πρόβλημα, **πρέπει να λάβει τα αναγκαία και ενδεδειγμένα μέτρα, ώστε να εφαρμοστούν όλα τα παραπάνω**, γιατί έχει (θέλει... δεν θέλει...) ιστορική πλέον ευθύνη για το Ζαγόρι γενικά.

Αλλά και τα **Τοπικά Συμβούλια** του κάθε χωριού μας, όπως και οι κατά τόπους **δημοτικοί μας Σύμβουλοι**, καλόν και επιβεβλημένον είναι να ενημερώνουν σχολαστικά και υπεύθυνα τον κάθε Δήμαρχό μας για τις τυχόν παρανομίες και παραβιάσεις που θα παρουσιαστούν... ώστε το παραδοσιακό Ζαγόρι, που παρέλαβε η σημερινή γενιά μας... να το παραδώσουμε και να το αφήσουμε στους απογόνους μας, όπως ακριβώς το βρήκαμε και όχι μεταλλαγμένο, αλλοιωμένο και κατεστραμένο.

Δεν μπορεί και δεν επιτρέπεται σ' ένα χωριό, που υπάρχουν σπίτια και εκκλησίες απ' το 1772 ως το 1864... **να 'ρχεται μια γενιά ανεύθυνη και να το αφανίζει και να το εξαφανίζει με βιασύνη, επιπολαιότητα και πλήρη ανευθυνότητα...** που θα καταγράψει ασφαλώς αύριο η τοπική μας ιστορία και θα το βλέπουν και θα μας ειρωνεύο-

νται όλες οι μέλλοντες απόγονοί μας, επισκέπτες και τουρίστες της περιοχής μας.

5. Βέβαια και το ίδιο το κράτος, που θα εκδώσει την άδεια της ανέγερσης ενός νέου σπιτιού στο Ζαγόρι μας... **πρέπει κάποτε να προβληματιστεί και να ανησυχήσει** (απ' αυτά, που συνέβησαν ως τώρα...) ώστε να μη επαναληφθούν τα ίδια, που έγιναν σε δύο-τρία χωριά... όπως είπαμε, ως τώρα.

6. Ακόμη κι ο κάθε **τοπικός εξωραϊστικός Σύλλογος**, που υπάρχει σε κάθε σχεδόν χωριό του Ζαγορίου... πρέπει να είναι και **να γίνει ο πρώτος και ο καλύτερος εφαρμοστής της παραδοσιακής μας ιστορίας**.

Έτσι, πρέπει να παρεμβαίνουμε και να ενημερώνουμε την κάθε αρμόδια υπηρεσία και το κάθε ειδικό και εξειδικευμένο πρόσωπο του κράτους και του κάθε Δήμου.

Κι αυτή η ενεργητικότητα ενός Συλλόγου θα οδηγήσει στο συμπέρασμα **τον κάθε παράνομο ανεγείροντα νέο σπίτι**, ότι το Ζαγόρι μας δεν καθεύδει, ότι το συγκεκριμένο χωριό δεν αδρανεί και δεν υποχωρεί και ότι όλοι οι απόγονοι του Ζαγορίου είναι αποφασισμένοι να συντηρήσουν και να διατηρήσουν τα παραδοσιακά τους σπίτια, που βρήκαν απ' τους γονείς τους και τους παππούδες τους και γενικά απ' τους ευαίσθητους και πολύ επιτυχημένους προγόνους τους.

7. Όλοι οι πωλητές (κυρίως οικοπέδων...) πρέπει να θέτουν **όλα τα παραπάνω... υπόψει των αγοραζόντων**, ώστε ο κάθε νέος ιδιοκτήτης ενός οικοπέδου στο Ζαγόρι γενικά, να γνωρίζει και να πιστεύει, ότι αυτό που θα φτιάξει στο Ζαγόρι και στο συγκεκριμένο παραδοσιακό χωριό... πρέπει και επιβάλλεται να 'ναι και παραδοσιακό και κυρίως όμοιο με όλα τα άλλα υπάρχοντα, διπλανά του σπίτια και ότι **τίποτε δεν μπορεί ν' αλλάξει σ' αυτό τον τόπο**, αφού όλοι οι μόνιμοι και προσωρινοί κάτοικοί του δεν θέλουν και δεν ανέχονται καμιά αλλαγή και καμιά εξαφάνιση των παραδοσιακών σπιτιών του Ζαγορίου.

Μάλιστα να πιστέψει και να εφαρμόσει σχολαστικά, ότι σ' ένα χωριό που δεν κήκε ούτε απ' τους Γερμανούς... **δεν μπορούν και δεν πρέπει να ανεγερθούν σπίτια, που δεν θα είναι όμοια και ίδια με τα υπάρχοντα**, που ζουν επί δύο και τρεις αιώνες ως τώρα.

Υ.Γ. Μετά την παρουσίαση και την καταγραφή αυτών των απόψεών μου... παρακαλώ τον κάθε ζαγορίσιο, που έχει τυχόν μια άλλη σκέψη, άποψη και πρόταση... για την ανέγερση μόνο παραδοσιακών σπιτιών στο ιστορικό μας Ζαγόρι... **να δημοσιεύσει και ανακοινώσει εγγράφως τις προσωπικές του σκέψεις και απόψεις, τις γνώμες του και τις τυχόν αντιθέσεις του**, ώστε το μέγα αυτό θέμα και σημερινό πρόβλημα να αποσαφηνιστεί πλήρως και τελείως κι ο κάθε αναγνώστης των ζαγορίσιων εντύπων να βγάλει τα σωστά, αναγκαία, επιβαλλόμενα και χρειαζόμενα συμπεράσματά του.

Κι αυτό το αναφέρω με άγχος και αγωνία, γιατί όσα πιστεύω και προτείνω για το παραδοσιακό μας Ζαγόρι δεν τα άλλαξα ποτέ και δεν θα τ' αλλάξω μέχρι την ώρα της μετάβασής μου στον άλλο κόσμο.

Ο ρόλος του Αλή-Πασά στην αυτοδιοίκηση του Ζαγορίου

Το 1787 έγινε πασάς των Ιωαννίνων, ύστερα από αγώνες και πολλές επιθέσεις, ο Αλή-Πασάς, προερχόμενος απ' το *Τεπελένι*. Χτύπησε το Σούλι και άλλες περιοχές κι *έκαψε τα μισά Γιάννινα στις 25 Αυγούστου του 1820*.

Η Πύλη ογρότερα εστράφη εναντίον του. Εκείνο όμως, που είναι σημαντικό και σπουδαίο για το Ζαγόρι, εκείνης της εποχής, είναι ότι ο Αλή-Πασάς εσεβάσθη τα προνόμια του Ζαγορίου και επαύξησε την αυτοδιοίκησή του (προφανώς και κυρίως για τα χρήματα, που έπαρνε απ' τους επιβεβλημένους φόρους των προγόνων μας) κι έτσι το Ζαγόρι, καθ' όλη τη διάρκεια της παραμονής του στα Γιάννινα, ζούσε χωρίς Τούρκους στα χωριά του, χωρίς καθημερινές επεμβάσεις απ' αυτούς και κτίζοντας νέα σπίτια και κτίρια, αξιοθαύμαστα σήμερα απ' όλους μας.

Μετά την ήττα όμως του Αλή-Πασά, στις **24 Ιανουαρίου του 1822, άλλαξε η συμφωνία αυτοδιοίκησης Ζαγορίου και μεταλλαχμένη αυτή κράτησε ως το 1868** και καταργήθηκε τότε οριστικά για το Ζαγόρι μας.

Ας δούμε όμως τι λέει, περιληπτικά και πολύ ιστορικά, για όλη τη διάρκεια της διοίκησης του Αλή-Πασά στα Γιάννινα και την αυτοδιοίκηση του Ζαγορίου ο ιστορικός πλέον Κ. Λαζαρίδης.

«Σημειώθηκε πιο πάνω πως πολλές φορές κακοί Τούρκοι διοικητές επιχείρησαν κατά το πέρασμα των χρόνων πριν ακόμα να γίνει πασάς στα Γιάννινα ο Αλής, να καταπατήσουν τα προνόμια του Ζαγορίου κατά διάφορους τρόπους. Θα το είχαν δε πετύχει αυτό το πράγμα, αν δεν βρίσκονταν θαρραλοί πατριώτες Ζαγορίσιοι να υποστηρίζουν και να διασφαλίζουν με πολλές θυσίες και με τη ζωή τους ακόμα.

Κατά παράξενο τρόπο τα Ζαγορίσια προνόμια έγιναν σεβαστά από τον Αλή πασά. Μόλις ανάλαβαν γενικοί προεστώτες τα φιλικά του πρόσωπα πατέρας και γιους από το Καπέσοβο σα γενικοί Προεστώτες του Ζαγορίου Νούτσος Καραμεσίνης και Αλέξης Νούτσος, για λίγο χρονικό διάστημα ο πρώτος, για πολλά χρόνια ο δεύτερος, όλα τα ζητήματα του Ζαγορίου μπόηκαν σε κάποιο «νέο ρυθμό». Ο Αλής όσο κανένας άλλος πασάς των Γιαννίνων έδειξε το σεβασμό που έπρεπε προς αυτά».

Είπε δε με δυνατή φωνή, όπως καταγράφεται στην ιστορία, ο Αλή-Πασάς για την τοπική αυτοδιοίκηση του Ζαγορίου:

«Τας προνομίας του Ζαγορίου εσεβάσθη και θα προστατεύσω αυστηρώς. Δυστυχώς ο αποτολμήσαν να παραβιάσει αυτά». Επιγραμματικά δε ο Λαμπρίδης στο βιβλίο του που σημειώθηκε πιο πάνω και στη σελίδα 15 γράφει: «Τα πολιτικά του Ζαγορίου δικαιώματα, ου μόνον εσεβάσθη, αλλά και υπεστήριξε ο Αλής, την ισχύν και επιρροήν και παρ' αυτό το Σουλτάνω Σελήμ τω Γ' μάλιστα πανισχύρων εν Κων/πόλει Ζαγορισίων πτοούμενος».

Είτε λοιπό από φόβο των Ζαγορισίων που ήταν στην Πόλη, είτε και χάρη στις πατριωτικές

ενέργειες των Γεν. Προεστώτων από το Καπέσοβο Νούτσου Καραμεσίνη (πατέρα) και Αλέξη Νούτσου (παιδιού του), *κατά τη διάρκεια της σατραπίας του Αλή στα Γιάννινα εφαρμόστηκαν πολύ καλά τα προνόμια στο Ζαγόρι και είδε ο τόπος μας μεγάλη καλωσύνη και πρόοδο από την αυτοδιοίκηση*.

ΤΑ ΠΡΟΝΟΜΙΑ ΎΣΤΕΡΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΛΗ ΠΑΣΑ

Είδαμν παραπάνω πως τα επίσημα χαρτιά που σχετίζονταν με τα προνόμια του Ζαγορίου καταστράφηκαν από τη φωτιά στο σπίτι του Αλέξη Νούτσου στις 25 Αυγούστου 1820. Έτσι με την καταστροφή αυτή έκλεισε μια μεγάλη περίοδος γύρω από το ζήτημα της αυτοδιοίκησης του Ζαγορίου *πούχε αρχίσει με το «Βοϊνικό» (1430)*. Κατά το διάστημα της Ελληνικής Επανάστασης (1821-1828) και μάλιστα ύστερα από το θάνατο του Αλή πασά εκδόθηκαν μερικά τέτοια, αλλά δεν είναι σωστά, όπως τα πρώτα, ούτε και πολύ σίγουρα. Για το λόγο αυτόν οι Ζαγορίσιοι μαζεύτηκαν κατά το 1828 στα Γιάννινα σε γενική συνέλευση και κατάρτισαν έναν κατάλογο από διατάξεις (Σιουρούτια), με βάση δε αυτές τις διατάξεις ρύθμιζαν για παραπέρα την οικογενειακή, κοινωνική, κοινοτική, κληρονομική κ.λπ. ζωή του πληθυσμού του Ζαγορίου. Το σχετικό αυτό χαρτί, δηλαδή η απόφασή τους είχε συνολικά 13 άρθρα. Αυτά, μπορούμε να πούμε, πως αποτελούσαν τους «νόμους» του Ζαγορίου. Με τα σιουρούτια αυτά του 1828 αρχίζει μια καινούρια περίοδος της αυτοδιοίκησης του Ζαγορίου, που μπορεί να χαρακτηριστεί σα δεύτερη. Αυτή δεν υπήρξε μακροχρόνια σαν την πρώτη. Βάσταζε μόνο 40 χρόνια, γιατί στα 1868 καταργήθηκαν από τους Τούρκους οριστικά τα περίφημα προνόμια του Ζαγορίου».

Επίλογος

Είδαμε λοιπόν ποιος ήταν ο ρόλος και η συμπεριφορά του Αλή-Πασά, κατά τα χρόνια της αυτοδιοίκησης του Ζαγορίου. Και νομίζω ότι με τα τρία αυτά σημειώματά μου, που αναφέρονταν στην αυτοδιοίκηση του Ζαγορίου επί τουρκοκρατίας, γνωρίζουμε και ιστορική περίοδο της ιδιαίτερης πατρίδας μας, που είναι απ' τις σημαντικότερες όλων των αιώνων.

Γι' αυτό είναι ανάγκη και καθήκον όλων μας και να γνωρίζουμε αυτά τα γεγονότα, αλλά και να ενημερώνουμε (περιληπτικά βέβαια...) κάθε επισκέπτη και κάθε άνθρωπο, που ενδιαφέρεται και θαυμάζει το Ζαγόρι σήμερα.

Έτσι μόνον θα εξηγείται η μέγιστη πρόοδος της περιοχής μας, αλλά και οι σημαντικές πολιτιστικές διαφορές του, απ' άλλα τμήματα της Ηπείρου και της Ελλάδας.

Προσωπικά, έκανα *ό,τι μπορούσα*. Αν θέλει κι αν μπορεί και κάποιος άλλος ν' ασχοληθεί με τις μεγάλες αυτές ιστορικές εποχές του Ζαγορίου μας... *ας το κάμει*. Θα 'ναι μια προσφορά και μια έμπρακτη κι αποδοτική *αγάπη για την ιδιαίτερη και πανέμορφη πατρίδα μας*.

Ματθαίος Λέκκος

Η βέρα που ... χάθηκε

Στο σημερινό αφήγημα σας ανοίγω την καρδιά μου. Μετά τόσες ιστορίες νομίζω ότι δικαιούμαι να σας αφηγηθώ και την παρακάτω σκηνή ενός γάμου, που τελέστηκε προ πενήντα ετών περίπου. Ο γράφων και υπογράφων υπήρξε μάρτυρας στα όσα θα διηγηθώ.

Αιτία της περιγραφής μου; Να μην πιστεύετε ποτέ τις ανθρώπινες γρουσουζίες ή τις δεισιδαιμονίες, μάγια, κ.λπ. κακοτυχίες. Πάντοτε ο άνθρωπος συνηθίζει να επιρρίπτει τις τυχούσες ατυχίες του στη μοίρα.

Και να το περιστατικό...

Ο γαμπρός περίμενε τη νύφη στα σκαλοπάτια της εκκλησίας για τη στέψη, μαζί με το πολυπληθές συγγενολόι. Όπου να 'ναι λοιπόν καταφθάνει η νύφη. Τέτοιες ευτυχισμένες στιγμές δεν περιγράφονται εύκολα.

Να η νύφη! Καταφθάνει και φαίνεται διάχυτη η ευτυχία της που αυτές τις στιγμές κατέχει κάθε άνθρωπο. Όλα διακρίνονται στο πρόσωπό της.

Ύστερα από τα σχετικά το ζεύγος πανευτυχές οδηγείται στο «βωμό» για την τελετουργία της στέψης και του γάμου.

...Όμως, ξαφνικά διαπιστώνεται το κακό! Η νύφη κατά το ντύσιμό της έχασε τη βέρα της! Στην ετοιμασία την τοποθέτησε πάνω από τα λευκά της γάντια και ως ήταν φυσικό, δεν αισθάνθηκε το πέσιμο και το χάσιμο της βέρας.

Ο παπάς κατά τα ειωθότα ζήτησε τα δαχτυλίδια για να αρχίσει το μυστήριο. Όταν διαπιστώθηκε το χάσιμο του δαχτυλιδιού της νύφης, όλο το εκκλησίασμα τάραχτηκε, έβαλε κραυγή μεγάλη! Ένα παρατεταμένο ασα!!! Θεωρήθηκε κακός οιωνός... Μεγάλη γρουσουζιά...

Η λύση υπήρξε αστραπιαία. Επενέβη ο πεθερός, είπε ότι το δαχτυλίδι βρέθηκε και έδωσε τη δική του βέρα. Η τελετή συνεχίστηκε ομαλά.

Το επιμύθιο τώρα. Το αντρόγυνο έζησε ευτυχισμένο, ομαλό βίο, πενήντα χρόνια περίπου, αφήνοντας πολλούς απογόνους.

Μην πιστεύετε ποτέ γρουσουζίες και δεισιδαιμονίες για τις ανθρώπινες παραλήψεις ή λάθη.

Διαβάζοντάς με θα μένει μέσα σας η απορία: Όλα μας τα είπες. Όμως δεν μας είπες σ' αυτό το περιστατικό που περιέγραψες, κι ήταν αληθινό, ποιο ήταν το ζευγάρι;

Ναι φίλοι μου αναγνώστες και συμπατριώτες. Ο γαμπρός ήμουν εγώ και νύφη η γυναίκα μου!

Το θυμήθηκα αυτό το περιστατικό, διότι συμπληρώθηκαν τρία χρόνια από το θάνατό της. Όσοι χωριανοί μας τη γνώρισαν, πιστεύω τη θυμούνται. Αγάπησε πάρα πολύ το όμορφο χωριό μας!

Θ. Αργύρης

Ανανέωση... και ανάπτυξη... του Ζαγορίου

Με πολλή απορία και μέγιστη ανησυχία διαπίστωσα και συμπέρανα στις κατ' ιδίαν συζητήσεις μου για το θέμα **ολιγανθρωπιάς του Ζαγορίου**, ότι μερικοί (και ελάχιστοι βέβαια, απροσγείωτοι και εξωπραγματικοί συζητητές μου) το θέμα αυτό και μέγιστο πρόβλημα του Ζαγορίου, **το βλέπουν υποκειμενικά και τοπικιστικά, απροσγείωτα και καθόλου ψυχραιμα, αμερόληπτα και αντικειμενικά**.

Ο ένας, που τυχαίνει να 'χει λίγα πρώην χωράφια το χωριό του... λέει ευθαρσώς: «Η γεωργία πρέπει οπωσδήποτε να επανέλθει στο Ζαγόρι... Χωρίς αυτή τίποτε δεν θα επιτευχθεί... και το Ζαγόρι μας θα... εξαφανιστεί...».

Κι ο άλλος, που υπήρχαν προ μισού αιώνα κοπάδια στην περιοχή του... με δήθεν πειστικότητα αναφωνεί: «Και κτηνοτρόφοι μπορούν και πρέπει να ξαναγίνουν οι Ζαγορίσιοι...», ξεχνώντας, ότι **τη συστηματική και οργανωμένη κτηνοτροφία στα πιο πολλά χωριά μας, την είχαν οι ετεροδημότες (βλάχοι, ονομαζόμενοι...) του Ζαγορίου**, που 'ρχονταν για τέσσερες και πέντε μήνες περίπου στο Ζαγόρι, έμεναν απομονωμένοι στα ψηλά βουνά και **δεν είχαν καμιά σχέση και καμιά επαφή με τους ντόπιους κατοίκους των χωριών μας**, και την παράδοση και ιστορία γενικά της ιδιαίτερης πατρίδας μας, από τουρκοκρατίας μέχρι και το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο.

Κι ο τρίτος λέει φωναχτά κι ανυποχώρητα: «Όλα μπορούν να γίνουν και να εφαρμοστούν: **και γεωργία και κτηνοτροφία και τουρισμός**. Όλα να υλοποιηθούν απ' όλους μας... σύντομα κι αποδοτικά».

Όμως, στον 21^ο αιώνα που ζούμε σήμερα, όλοι οι λογικοί, προσγειωμένοι και ψυχραιμίοι άνθρωποι, κάθε πολιτισμένης και εκσυγχρονισμένης κοινωνίας, τα βλέπουν και τα κρίνουν όλα τα υπάρχοντα προβλήματα κάθε κοινωνίας... **αντικειμενικά, αμερόληπτα κι όχι τοπικιστικά και ανυπόκριτες, εφαρμοσμένες και μη αμφιβαλλόμενες**, ώστε να δοθεί κάποτε μια προσγειωμένη και δυνατή λύση, σε κάθε χωριό και σ' όλο το Ζαγόρι. **Κι όχι άλλα να λέμε προ... κι άλλα μετά!!!**

Ήταν οι γνώμες και οι απόψεις ενός αφανούς, αλλά προσγειωμένου Ζαγορίσιου που παντρεύτηκε Γιαννιώτισσα ο ίδιος... και τα δυο παιδιά του (άντε να γυρίσουν τώρα πίσω...) το ένα παντρεύτηκε κι εγκαταστάθηκε στη Θεσσαλονίκη, **επαγγελματικά και οικογενειακά** και τ' άλλο παρομοίως στη διπλανή μας Πρέβεζα.

Ξεχνούν ακόμη οι νυν εξωπραγματικοί και απροσγείωτοι (ελάχιστοι ευτυχώς...) Ζαγορίσιοι, ότι μέχρι το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο οι γάμοι των συμπατριωτών μας (ανδρών και γυναικών) γι-

νόταν μεταξύ των και μόνο, όσο μακριά και να 'ταν τα χωριά το ένα από το άλλο. Κι αυτό συντελούσε τα μέγιστα στη διατήρηση και συντήρηση της **πλήρους παραδοσιακής μας ιστορίας**, των ηθών και των εθίμων της κοινωνίας μας, των πρώην και νυν προγόνων μας.

Η γιαγιά μου π.χ. καταγόμενη από το ανατολικό Ζαγόρι και συγκεκριμένα απ' τη **Δόλιανη** παντρεύτηκε με προξενιά στην Καλωτά (γιατί ήθελε Ζαγορίσιο και μόνο άνδρα κι αυτή και οι γονείς της, όπως μας έλεγε...) Κι η μητέρα μου ήρθε απ' την **Καλωτά στο Δίκορφο**, με τη σκέψη, ότι **συνεχίζουν τη μακρόχρονη και πετυχημένη μέχρι τότε παράδοση**.

Όμως, μετά τη μέγιστη **αστικοποίηση του 1960** σ' όλη την Ελλάδα και στο Ζαγόρι φυσικά, όλα αυτά ανετράπηκαν και δεν **εφαρμόζονται και δεν υλοποιούνται πλέον στην τοπική μας κοινωνία** (κι αυτό είναι προσγειωμένο και φυσιολογικό συμβάν και γεγονός).

Το 90% των αγοριών και κοριτσιών που είχαν Ζαγορίσιους και τους δυο γονείς τους και παντρεύτηκαν μετά το 1960 **απεχώρησαν οριστικά και επαγγελματικά απ' το Ζαγόρι και βέβαια αστικοποιήθηκαν**, γενόμενοι απλοί επισκέπτες και μόνον του καλοκαιριού και θαυμαστές ακόμη της ιδιαίτερης πατρίδας τους.

Έτσι, η αποχώρηση αυξήθηκε, **ελάχιστοι παρέμειναν και παραμένουν** και τα ολιγανθρωπα χωριά του Ζαγορίου έγιναν περισσότερα και προβληματικότερα.

Και βέβαια ελπίζω και πιστεύω, ότι όλοι ανεξαιρέτως οι υποψήφιοι και επιλεγέντες δημοτικοί μας **Σύμβουλοι και Δήμαρχοι** του Ζαγορίου γενικά, θα έχουν γνώμες και απόψεις γι' αυτό το θέμα και πρόβλημα της ιδιαίτερης πατρίδας μας: **προσγειωμένες και ειλικρινείς, συγκεκριμένες και σαφείς, αληθινές και ανυπόκριτες, εφαρμοσμένες και μη αμφιβαλλόμενες**, ώστε να δοθεί κάποτε μια προσγειωμένη και δυνατή λύση, σε κάθε χωριό και σ' όλο το Ζαγόρι. **Κι όχι άλλα να λέμε προ... κι άλλα μετά!!!**

Ήταν οι γνώμες και οι απόψεις ενός αφανούς, αλλά προσγειωμένου Ζαγορίσιου που παντρεύτηκε Γιαννιώτισσα ο ίδιος... και τα δυο παιδιά του (άντε να γυρίσουν τώρα πίσω...) το ένα παντρεύτηκε κι εγκαταστάθηκε στη Θεσσαλονίκη, **επαγγελματικά και οικογενειακά** και τ' άλλο παρομοίως στη διπλανή μας Πρέβεζα.

Μόνο λοιπόν με ειλικρίνεια και προ-

σγείωση, ψυχραιμία και αυτοπεποίθηση μπορεί να γίνει **η πραγματική ανανέωση και πετυχημένη ανάπτυξη του Ζαγορίου μας**. Κι αυτό πιστεύω, ότι είναι γνώμη και άποψη του 90% των πραγματικών Ζαγορισίων της σήμερα, αφού **ανανέωση** σημαίνει το να ξαναγίνεται και να ξανακαινουργιάνεται κάτι, ενώ **ανάπτυξη** θα πει αύξηση και μεγάλωμα **πάντων των δυνατών...** στο Ζαγόρι.

Κι ας δούμε τώρα τους πραγματικούς κατοίκους ορισμένων χωριών του Ζαγορίου μας κατά το έτος 1961 και το 2000 σήμερα, δηλαδή τι συνέβη μέσα σε σαράντα περίπου χρόνια στην ιδιαίτερη πατρίδα μας.

Τα στοιχεία του 1961 είναι σαφή και αληθή, αφού είναι καταγεγραμμένα (αμερόληπτα τότε και χωρίς καμιά σκοπιμότητα...) στην Εγκυκλοπαίδεια «**ΔΟΜΗ**», στον 6^ο τόμο ενώ τα σημερινά στοιχεία **είναι προϊόν ελέγχου και έρευνας, που επιβεβαίωση ευθαρσώς και υπευθύνως και ο ίδιος ο Δήμαρχός μας** (ύστερα από τηλεφωνική επικοινωνία και σχολαστική ερώτησή μου για το πρόβλημα της ολιγανθρωπίας του Ζαγορίου γενικά).

Και βέβαια στον πίνακα που ακολουθεί **καταγράφονται κυρίως τα χωριά του Κεντρικού μας Ζαγορίου** που μας αφορούν άμεσα.

ΜΟΝΙΜΟΙ ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΖΑΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ 1961 ΚΑΙ ΤΟΥ 2000

Χωριά	Έτη	
	1961	2000
Δίκορφο	97	3
Ασπράγγελοι	387	45
Ελάτη	47	10
Μανασσή	62	0
Καλωτά	104	13
Δίλοφο	54	8
Διπόταμο	81	12
Βίτσα	220	60
Μονοδέντρι	133	65
Κάτω Πεδινά	Κι	15
Άνω Πεδινά	374	80
Ελαφότοπος	-	17
Αρίστη	393	70

Αυτά για την ανανέωση και την ανάπτυξη του Ζαγορίου μας, **με πλήρη ειλικρίνεια και αναμφισβήτητη προσέγγιση**, από ένα σημερινό και απλό Ζαγορίσιο.

Ματθαίος Λέκκος

Ο καημός του ξενητεμένου

Δημοσθένης. Έτσι ήταν τ' όνομά του.

Καταγόταν από το γειτονικό μας χωριό, τη Μανασσή.

Τον γνώρισα τυχαία στη Γλυφάδα κάποιο καλοκαίρι. Διέκρινα αμέσως τον καημό του. Του 'λειπε η πατρίδα, το χωριό του! Κι έτσι άρχισε η γνωριμία μας.

«Η ξενητεία, η φυλακή, ο θάνατος, η αγάπη. Τα τέσσερα ζυγίστηκαν και πιο βαριά είν' τα ξένα».

Αυτόν τον καημό εκφράζει ο ποιητής σ' ένα δημώδες τραγούδι.

Η ιστορία που περιγράφω είναι πραγματική κι όχι φανταστική. Η γνωριμία μου με το Δημοσθένη έγινε κάποια δεκαετία. Νομίζω 1970 – 80. Τον άγνωστό μου ως τότε τον συνάντησα τυχαία σε κάποιο δρόμο της Γλυφάδας. Τον ρώτησα:

- Από πού είσαι φίλε;

Η απάντησή του αόριστη:

- Είμαι από πολύ μακριά! Πού να ξέρεις εσύ!

Επέμενα εγώ. Μου απαντά:

- Είμαι από την Ήπειρο!

Εγώ πάλι επέμενα να μάθω από πού κρατάει η σκούφια του. Η απάντηση:

- Από τα Γιάννινα!

Τρίτη ερώτηση από εμένα:

- Ποια περιφέρεια και ποιο χωριό;

Μου απαντάει:

- Από τα Ζαγοροχώρια, από ένα χωριό που το λένε Μανασσή!

Αυτό ήταν! Μαθαίνει αμέσως ότι κατάγομαι από το Δίκорφο. Τι ήταν να τ' ακούσει; Συγκινήθηκε, άρχισε να κλαίει πέφτοντας στην αγκαλιά μου σα να αντίκρυζε συγγενικό του πρόσωπο, ενώ εξακολουθούσε να 'ναι συγκινημένος!

...Όπως μου εξήγησε ο ίδιος, μετά τη γνωριμία μας, αιτία του μεγάλου του καημού ήταν η **35ετής απουσία** του από τη Μανασσή. Ξέσπασε ο καημός του.

Είχε ιστορία η ζωή του. Σας δίνω την παρακάτω σύντομη περιγραφή.

Έφυγε από το χωριό πολύ μικρός. Ορφανός από μάνα και πατέρα. Βιοπάλη, πόλεμος, κατοχή, εμφύλιος, οικογενειακές υ-

ποχρεώσεις τον άφησαν μακριά από τα «πάτρια χώματα».

Είχε στη Μανασσή δυο θείες. Κι επειδή εγώ και κάθε χρόνο ήμουν από τους επισκέπτες του χωριού με παρακάλεσε να τους μεταφέρω μήνυμα ως και χαιρετίσματα. Και αυτό έκαμα όταν πήγα στη Μανασσή. Σήμερα δε ζουν πλέον.

Ήταν μουσικός το επάγγελμα. Πιανίστας. Γύριζε τις ταβέρνες της Βούλας και της Γλυφάδας παίζοντας πιάνο, κερδίζοντας τον επιούσιο. Από τον ίδιο έμαθα, όσες φορές στον δρόμο συναντιόμασταν, την οικογενειακή του κατάσταση. Είχε δυο θυγατέρες. Το σπίτι του ήταν κάπου κοντά σε προάστιο των Αθηνών.

Είχε όμως πρόβλημα υγείας. Νοσούσε στην καρδιά. Κι έτσι μια μέρα πληροφορήθηκα το θάνατό του. Έφυγε σχετικά νέος, ασφαλώς με τον καημό που δεν ξαναείδε το χωριό του, τη Μανασσή!

Μπορείς αγαπητέ αναγνώστη να μην παραδεχτείς την παροιμία πως «βουνό με βουνό δε σμίγει;» Και όμως, σμίγει.

Γλυφάδα
Θ. Αργύρης

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

- Πέθανε στην Αθήνα και κηδεύτηκε στο Δίκорφο η χωριανή μας Εμορφία Κωστάκη. Τα θερμά μας συλλυπητήρια σε όλους τους συγγενείς της.
- Στην Αθήνα απεβίωσε και η χωριανή μας Αρτεμισία Ρούντου. Τα συλλυπητήριά μας στους συγγενείς της.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Πωλείται οικόπεδο στο Δίκорφο Ζαγορίου, 450 m² άρτιο, οικοδομήσιμο, εντός σχεδίου, κληρονομιά Μητσόπουλου Ευάγγελου, κοντά στην πλατεία, στην τιμή των 2.500.000 δραχμών.

Πληροφορίες: Τηλ.: 01 – 9402489

0945 567304

0945 5655586

Δωρεές

- Ο Αλέξανδρος Πούρλης δώρισε στον Ιερό Ναό Αγίου Μηνά Δικόρφου μια καμπάνα. Η Εκκλησιαστική Επιτροπή τον ευχαριστεί.
- Η οικ. Βασιλείου Παπαγεωργίου, εις μνήμην Αρτεμισίας Ρούντου, πρόσφερε 10.000 δρχ στον Άγιο Μηνά.

ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΣΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

Καπετάνου Αικ.	10.000 δρχ
Καρράς Γιώργος	5.000 δρχ.
Κρυστάλλης Δημήτριος	5.000 δρχ.
Ακονίδου-Κρυστάλλη Σοφία	5.000 δρχ.
Τσιόδουλος Γιώργος	5.000 δρχ.

ΠΟΙΗΣΗ

Αξέχαστη αγάπη

Στο σπίτι μου το πατρικό
ήρθες και έλαμψε θαρρώ.
Χαρούμενη παιδούλα ακόμα
η αγάπη μέσα στην καρδιά
και κάτω απ' την κληματαριά
σε φίλησα στο στόμα.

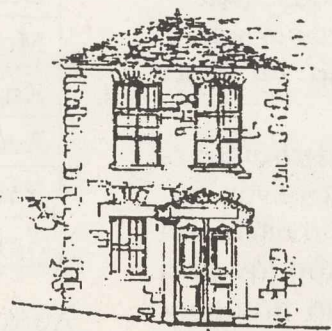
Σε γνώρισα τόσο αγνή
που τα λουλούδια στη αυλή
σου μοιάζουνε καλή μου.
Εσύ μου έδινες φτερά
και 'γω πετούσα από χαρά
κι ελπίδα, στη ζωή μου.

Τα χρόνια διάβηκαν γοργά
παππούς πια 'γω και σύ γιαγιά
μα θυμάμαι ως τα στερνά
την όμορφη θωριά σου
τι έστησα μέσα στην καρδιά
για πάντα τ' αγαλμά σου.

Γιάννης Λέκκος

Παραδοσιακό
Καφεμαγειρείο

Δίκорφο Ζαγορίου

(0653) 71-010 - 71925

(0651) 43-340

0945 338147

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ 4ης ΔΕΣΜΗΣ

πρόοδος

ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝ
ΤΜΗΜΑΤΑ

- Γυμνασίου-Λυκείου όλων των μαθημάτων
- Τμήματα Ιστορίας Γ και Δ Δέσμης
- Εκθεσης όλων των Δεσμών
- Και όλα τα μαθήματα της Δ Δέσμης

ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Διεύθυνση: Λυδία Φίλη

Βλαχλείδη 9, Β' ορ. Γρ. 9 Ιωάννινα - Τηλ.: 26004